

Nikola Šindik

ISAK ASLANI, skulpture

Galerija ULUS, 15 – 28. mart 2006.

Ako je biće jezika
Istinitije od našeg
Smrt je sebe stegla

...
a duša izmakla

...
na rub sunca

(Aleksandar Sekulić – iz knjige "Slavno strašilo")

Kojim to jezikom Isak govori? Nema ga u lingvističkom voznom redu, divljom uglađenošću i izmerenim akcentom unespokojava monetarne graničare, uznemirava carinsku uljudnost (setimo se samo Brankusija i Suđenja umetnosti) – jezik simultane stvarnosti ispilio pod uglom preseka sa poroznom plohom poraza preživljavanja. Mač svetlosti urastao u mrak krvi. Neprevodiv, jezik kojim se govori očima, rukama, srcem...

Jezik nemira veći od poznatog kosmosa... jezik visoko nadras-tao neizrecivo, duboko zapreten u ponoru neiskazanog.

Tu između severne i južne vilice... oblutak prapitanja začetog

u majčinskom bilu, pulsiranje nerođenog vulkana... svetlosno zrno u repu komete na zapadnom nepcu... ukus brze hrane, lake kulture umiranja, prljavog novca i plemenitih gasova... licem prema istoku.

Jezik stariji od predaka, smiren geometrijom prostora. Nastao pre zanata, koristi smrtne alatke da okuje ništavilo... riše kavez od zlatnih niti isparanih iz sunčevog poruba.

I da u čudu ne postanem pesak, budući kamen,
memorija kamenja bila bi mi data.

(Nikita Stanesku – "Metamorfoze", prevod Adam Puslojić)

Prošli vek pamtim po Isakovom kamenju. Virtuozno uigrani u savršenstvo – spektakl jednostavnosti – promišljeni obluci izravno oponiraju svedenom umišljaju galeriskog prostora.

Po klicama smisla utopljenja u svakom kamenu. Golema kamen jaja, tačnih proporcija crne rupe, tom silom sabijene, u sebi blage pripovesti čuvaju. Uokolo – leđa tajne. Oblik suze, ili sletke kapi...

Dijagnoza večne prolaznosti.

Gordo se ovde umetnik zaigrao. Izazvao prirodu, svojim rukama i svojom nakanom izveo njenu decu na put nade u sumnju, put savršenog pitanja.

Svaki oblutak pamti prethodni oblik. Po jedno sećanje na vrelu tamu Zemljine utrobe.

Pamtim sećanja,

Po jedno buđenje u san.

Svojim ribom, životinjskom pticom, snom:
Zauzdavam. Mesim. Glasove: Kolevci spremnoj
Na skok, pećinske pogače...

...

Moje dno, moja riba, ptica moja: Pustinju
zastajkuju

(Dragan Grbić – "Centralna arhiva")

Moja ptica
sjedi i pjeva
sjedi i ubija.

(Borum Kardelj – "Gladne zore", prevod V. Smiljanić i L. Amidžić)

Ako je verovati plemenitom Kavafiju, za Prometeja, Kavkaz je svuda. I kazna je ista, i otkup težak.

Isak krade zanate ovoga sveta i, u varljivom dosluhu sa prirodom, tvori drugi prisniji. Od zabačenih krhotina ponovo sklapa ogledalo (crtež je uvek sa tamne strane), ogledalo ogledala, u kome tačno vidimo.

Čoveka sa gvozdenim snom.

Rasparčane mašine, delovi bombi, alatke zabašurenih procedura, reze, lokoti, mengele, čavli...iz rđe u ptice, bilje i zveri uzneseni, do zvezda se protežu nad javom, nad nesanicom. To su strašne priče o pitomim stvarima, kazivanja o onom što nije ali biva i onom što jeste i što će biti.

Umetnik je mudar, ne nudi kratke odgovore, trivijalne upitnike, stilske dileme. Uvek makar korak ispred standarda esnafa, on zateže dizgine samovolje "onoga koji oblikuje" i rasterećen od ambicije da kiti svakodnevnu estradu bede, suvereno svedoči o prostoru koji postoji u inat Njutnovoj jabuci, Nobelovom amanetu, Maršalovom planu...

To je dnevnik sveta koji se gasi, dogoreva poput zastarele sveće... poslednji trzaj plamena obasjaće (što je i zadatak svetla) sav novi mladi svet, nevin pre nego što je u vatri rođen. To je rečnik nade u ljubav, kamasutra prvotnih značenja, glosar međuprostora vatrom stvoren.

Tihim posvetama Isak održava labavu vezu sa prostranstvom kome je potiljkom okrenut. Strogi Mur u lakom zagrljaju sa razigranim Miroom, setni Kle u kući sa dva lica, oštar zalet Brankusija, Šagalove umiljate zveri i neodigrana venčanja, Dišanov šah, Šejkina metafizika đubrišta, Tisnikarova istrajnost, saznajna čulnost Stevana Kneževića... Sve to, i tušta i tma toga što pamtimo a ne pamti nas, dopevano i raspevano, u svetkovi–ni koja slavi голу istinu, lepotu i tragiku prvog udisaja.

Kao Hefestovi pečati, te mandalične forme prosvetljenog gvožđa skupljaju prepoznati prostor u jednu rečenicu, u jednu dugu rečenicu kojom počinje i dovršava se još nedopisana Knjiga Isakova. U toj su knjizi i poslovi i dani, kalendar stradanja, geografija patnje, radost začetka. Skrušena uznesenost.

A zatim... ne treba nikakvih testamenata.

Novi ljudi živeće nad sasvim novim nebom
I biće im neophodne naše misli i naše pantalone.

(Rade Drainac – "Mesto testamenta")

"Kosa, kosač, car?",

Pita se *Arsenij Tarkovski*, započinjući stih.